

15.8.2017

YM14/400/2017

YM024:00/2016

Ympäristöministeriö

Viite

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta. YM14/400/2017

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

INFRA ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhdyskuntajätehuollon vastuunjako koskevia jätelain säännöksiä hallitusohjelman mukaisesti siten, että kunnille säädetty vastuu rajattaisiin pääosin vain asumisessa syntyvään jätteeseen. Kunnan hallinto- ja palvelu-toiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely säilyisivät kunnan vastuulla nykyiseen tapaan. Lakiin ehdotetaan lisäksi eräitä muita vastuunjaon rajauksen toimeenpanemiseksi tarpeellisia muutoksia.

INFRA ry lausuu esityksestä laiksi jätelain muuttamisesta seuraavasti.

Kuntien yksinoikeuksien rajaaminen (32 §)

Hallitusohjelmassa on kirjaus, että kuntien yksinoikeus yhdyskuntajätteessä rajataan vain asumisessa syntyvään jätteeseen. Esitys ei toteuta tätä yksiselitteistä hallitusohjelman kirjausta, vaan siinä esitetään, että kunnan hallinto- ja palvelutoimissa syntyvä jäte jäisi jatkossakin kuntien yksinoikeuden piiriin vastuulle.

Yksinoikeuksien rajaaminen asumisessa syntyvään jätteeseen selkeyttäisi jätehuollon vastuunjako, vahvistaisi alan markkinoita sekä toteuttaisi hallitusohjelman muita tavoitteita yrittäjyyden, kilpailullisuuden ja kilpailuneutraliteetin vahvistamisesta.

Vaikutusarvioinnin mukaan kaikkien organisaatioiden siirtäminen kunnan vastuun ulkopuolelle vähentäisi tulkintaristiriitoja ja samalla myös jätehuoltoviranomaisten hallinnollista taakkaa.

Materiaalien hyödyntämisen ja kierrätyksen lisäämisenkään kannalta esitys ei ole perusteltu. Kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä jäte vastaa muita kuntien vastuulta lakiluonnoksen mukaan vapautuvia jätteitä kuten seurakuntien, valtion ja muiden julkishallinnollisten toiminnassa syntyvää yhdyskuntajätettä. Nämä synergiaedut jäävät saavuttamatta, ellei hallitusohjelman kirjausta toteuteta kokonaisuudessaan.

15.8.2017

YM14/400/2017

YM024:00/2016

Kuntien yksinoikeudet tulee rajata hallitusohjelman mukaisesti asumisessa syntyvään yhdyskuntajätteeseen (32 §:n 1 mom. kohta 2 tulee poistaa).

Hankintalaista poikkeaminen (uusi 145 a §)

Vuonna 2017 voimaan astunut hankintalain uudistus kilpailuneutraliteetin ja markkinoiden toimivuuden kannalta oli, että kuntien sidosyksikköasemassa-toimivien yhtiöiden markkinaehtoista toimintaa rajattiin 5 prosenttiin ja korkeintaan 500 000 euroon.

Hankintalain esitöissä on perusteltu laajasti, miksi on välttämätöntä rajoittaa sidosyksiköiden myyntiä muille kuin omistajilleen:

- Sidosyksiköt voisivat vähäistä suuremman myynnin kautta vääristää kilpailua markkinoilla hyödyntämällä hankintayksiköiltä kilpailuttamatta saatuja ja usein sidosyksikölle erittäin edullisia hankintasopimuksia.
- Sidosyksikkö saisi näin verovaroin kustannettuja epäreiluja kilpailuttajia yksityisiin yrityksiin verrattuna.
- Suurikokoisen sidosyksikön liiketoiminnasta jo muutaman prosentin sallittu ulosmyynti voisi tarkoittaa miljoonien eurojen suuruista myyntiä markkinoille.

Näistä syistä hankintalaissa katsottiin hankintalaissa välttämättömäksi asettaa alhaisen prosenttimääräisen rajan lisäksi myös euromääräinen raja.

Esitysluonnoksessa esitetään, että jätehuollon toimialalla tästä kaikkia toimialoja koskevasta yleisrajauksesta poikettaisiin siten, että euromääräinen raja poistettaisiin kokonaan ja prosenttiraja nousisi 10 prosenttiin.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) on useaan otteeseen nostanut esiin jätehuollon toimialaa vaivaavat kilpailuneutraliteettiongelmat, jotka juontavat juurensa laajoihin monopolioikeuksiin sekä kuntayhtiöiden epäterveeseen markkinoilla toimimiseen.

Sidosyksikön sallittua ulosmyyntiä koskeva raja tulee säilyttää jätehuollossa samalla tasolla kuin muillakin toimialoilla eli voimassa olevan hankintalain mukaisena (ko. pykälä tulee poistaa kokonaan jätelaista). Tämä luo nykyistä paremmat edellytykset monipuoliselle yritystoiminnalle ja sen kasvulle sekä varmistaa tasavertaisemman kilpailuasetaelman kuntaomisteisen toiminnan ja yksityisten yritysten välille.

INFRA ry

Juha Laurila
Ympäristöpäällikkö